

1 הגמרא מביאה הלכה בידי השחיטה: **אמר רבי ירמיה אמר שמואל**
 2 **ליבן סכין** – חימם סכין באש עד שנעשית אדומה, **ושחט בה**,
 3 **שחיטתו פשרה**, ואין אומרים שהבהמה נשרפה בחום הסכין ולא
 4 נשחטה על ידי חוד הסכין והרי היא נבילה, משום שחידודה קודם
 5 לליבוניה – שחוד הסכין ממדה לחתוך את סימני השחיטה, הקנה
 6 והושט, קודם שיכחו מחום ליבן הסכין.

7 מקשה הגמרא: **והאיכא צידין** – והלא צידי הסכין שהם חמים
 8 נוגעים בחלק הסימנים שכבר נחתך ושורפים אותו, ושריפה דינה
 9 כנקב, והרי זה כמו שניקבו הסימנים לפני גמר השחיטה, ונקב כל
 10 שהוא בושט מסרף את הבחמה. מותרת לגמרא: **בית השחיטה**
 11 **מירווה רוח** – כאשר שוחט וחותך את הסימנים, מתרחב החתך
 12 שבמקום השחיטה משני צידי הסכין לכאן ולכאן, ונמצא שאין נוגע
 13 בו אלא חוד הסכין החותך את הסימנים, אך צידי הסכין אינם נוגעים
 14 כלל בבשר, וכיון שחוד הסכין קודם לליבונו ואף צידי הסכין אינם
 15 נוגעים בסימנים, נמצא שכל השחיטה נעשית על ידי חוד הסכין
 16 וכשירה.

17 הגמרא מביאה ספק בידי צרעת השייך לחידושו של רבי זירא
 18 שחידודה קודם לליבוניה: **איבעיא להו, ליבן שפוד והכה בו את**
 19 **האדם בכח ונשחת העור באותו מקום**, וכשנתרפא עלה שם נגע,
 20 **האם משום שחין נדון נגע זה**, שבא על ידי חום מכה הכאה, או
 21 **משום מכה נדון**, שבא מחמת שנוכה העור במקום זה על ידי האש
 22 או תולדותיה, שהרי בהכח השפוד ישנם שני הרברים, שנחתמם
 23 העור מחמת המכה בפני עצמה ומחמת חום השפוד בפני עצמו,
 24 וכיצד הוא נידון.

25 מבררת הגמרא: **למאי נפקא מינה** – באיזה דין חלוק דין השחין מדין
 26 המכה, שיש להסתפק אם נגע זה נידון משום זה או זה, הלא
 27 לכאורה דיניהם שוים.

28 מבארת הגמרא: **לכתניא ברייתא**, שחין ומכה מטמאין בשבוע
 29 אחד בלבד, ואין בהם שבוע שני של הסגר כמו בשאר הנגעים, כגון
 30 שאת, בהרת וספחת, שאם בסוף שבוע ראשון נשאר הנגע כמו
 31 שהיה, מסגירו ובהן לשבוע נוסף, אך שחין ומכה מסגיר רק לשבוע
 32 אחד, ואם בסוף השבוע הנגע נותר באותו גודל שהיה, הרי הוא
 33 טהור. אך אם עלו בו סימני טומאה הרי הוא טמא מוחלט, והיינו
 34 באחד משני סימניו אלו, **בשער לבן שנראה בו, ובפסיון** – או אם
 35 פשה הנגע וגדל יותר ממה שהיה. **ולמה חלקן התנוב לשתי**
 36 **פרשיות ופירש דיני שחין ומכה בנפרד**, הדין לו לצרפם כאחד 'כי
 37 יהיה בו בעורו שחין או מכה' מאחר שדיניהם שוים, **לומר שאין**
 38 **מצטרפין זה עם זה להשלים לשיעור 'גריס'**, שהוא שיעור גודל
 39 הנגע, שאם עלה בו נגע כחצי גריס מחמת חום מכה, ולצדו עלה
 40 כחצי גריס מחמת כווית האש, אינם מצטרפים, והרי הוא טהור.

41 הגמרא מביאה ברייתו נוספת לבאר את הספק בנידונה: **ותניא**
 42 **ברייתא**, **איוהו שחין ואיוהו מכה**, לקח – והוכה בכח פצע או
 43 **באבן**, אף אם לא היתה בו חבורה מכה המכה, אלא שנחתמם הבשר
 44 מיד על ידי ההכאה, או שהטמין ידו בנגפת – פסולת של זיתים
 45 שהוציאו מהן את השמן והוא חם מאוד מעצמו, ונכה מחמתם, או
 46 שנוכה פחמי מבריא החמים מעצמם שלא מחמת האש, וכן ככל
 47 דבר שלא בא מחמת האור, והיינו לאתווי אבר מעיקרו – לרבות
 48 אם נכה מן העופרת במקום שעוקרים אותה, שהיא חמה שם, בכל
 49 אלו והו שחין. **ואיוהו מכה**, נכוה בנגחלת – פחם שלא כבה, או
 50 ברמין – אפר חם, או פסיד רותח שמחמת שריפתו בכבשן הוא חם
 51 כמה ימים, או בנגפסית רותח – מין סיד, ושורפים אותו כמו סיד,
 52 וככל דבר הפא מחמת האור, והיינו לאתווי חמי האור – לרבות
 53 מים שהורתו באש, ואם נכוה בכל אלו זו היא מכה.

54 ותניא ברייתא נוספת. היו שחין ומכה במקום אחד, שלקה בשחין
 55 ושוב לקה באותו מקום במכה, או להיפך, אם שחין קודם למכה,
 56 כפול מכה את השחין, ואם מכה קודמת לשחין, כפול שחין את
 57 המכה, והבדל יש בזה לענין צירוף, שאם היה שחין בגודל חצי
 58 גריס, ושוב נכוה באש באותו חצי גריס, נחפך אותו מקום להיות
 59 מכה, ואם חור ולקה בצדו בכחצי גריס משום שחין שלא מחמת
 60 האש, אינו מצטרף לחצי גריס הראשון לשיעור גריס, שהרי היא

מכה ואינה שחין, ואם לא היתה מתבטלת השחין על ידי המכה היו
 מצטרפים יחד לשיעור גריס והיה טמא.

63 הגמרא מבארת על פי הברייתות שהובאו לעיל את הספק בליבן
 64 שפוד והכה בו: **והכא היכי דמי** – וכאן בנידון הספק כיצד מדובר,
 65 כגון דהנה ביה חצי גריס שחין מעיקרא – שבתחילה היה בעורו
 66 שחין בגודל חצי גריס, וליבן שפוד והכה בו, ונפק ביה – ויצא בצדו
 67 חצי גריס אחר, ומאחר שבשפוד זה יש גם חום מחמת המכה וגם
 68 מחמת האש, יש להסתפק, מאי – כיצד יש לדון בו, האם חבטא
 69 קדים – כח החבטה קודם ומחום את המקום מחמת המכה, ואתי
 70 הבלא ומכפול ליה לחבטא – ובא חום הליבן אחריו ומבטלו כמו
 71 שנתבאר בברייתא לעיל, ונמצא שיש לו דין מכה, ונהה ליה חצי
 72 גריס שחין שהיה קודם, וחצי גריס מכה ולא מצטרפין, כמו
 73 שנתבאר לעיל, או דלמא הבלא קדים – חום הליבן מחמת האש
 74 מקדים ומחום את המקום, ואתי חבטא ומכפול ליה לחבלא – ובאה
 75 החבטה ומחמת אחריו שלא מחמת האש, ונמצא שיש לו דין שחין,
 76 ונהה ליה שחין ושחין משני חצאי גריס, ומצטרף השחין האחרון
 77 עם הראשון ונטמא.

78 מוכיחה הגמרא: **תא שמע**, הובא לעיל דאמר רבי ירמיה אמר
 79 שמואל, **ליבן סכין ושחט בה שחיטתו פשרה**, משום שחידודה
 80 קודם לליבוניה, אלמא מבאר מדבריו דחבטא קדים – שכמו שחוד
 81 הסכין מקדים לחתוך קודם שישרוף חום הסכין את הבשר, כמו כן כח
 82 הכאת השפוד מקדים לחמם את המקום ועושה שחין, ורק אחר כך
 83 בא חום ליבונו של השפוד ועושה מכה, והמכה מבטלת את השחין.
 84 דוחה הגמרא: **הדיד שאני** – דווקא בסכין שליבנה ושחט בה יש
 85 לומר בודאות שחודה קודם לליבוניה, משום שמקום חידודה הוא דק
 86 ביותר ואין בו הרבה חום, אך שפוד שליבנו והכה בו, מאחר שהוא
 87 עבה וחומו רב, שמא שורף קודם שכח המכה מחמם אותו, ונמצא
 88 שנעשה קודם מכה ולאחר מכן נעשה שחין, ומבטל השחין את
 89 המכה ומצטרף לחצי גריס השחין שלצידו.

90 עוד מוכיחה הגמרא: **תא שמע**, שנינו בברייתא, **ליבן שפוד והכה**
 91 **בו נדון משום מכות אש**, ובמהכרח הטעם משום שפודם כח המכה
 92 מתממו ונעשה שחין ולאחר מכה אש שורפו ועושהו מכה, ולכך
 93 נידון משום מכה ולא משום שחין, אלמא חבטא קדים.

94 דוחה הגמרא: **התם נמי דבריויה מיכר** – אף שם יש לומר שאין
 95 מדובר באופן שהכה בשפוד, שכח האש מקדים לשרוף לפני כח
 96 החימום, אלא מדובר שדקרו בחוד השפוד, דהיינו הדיד וכאותרו
 97 אופן של רבי ירמיה לעיל ששוחט בחוד הסכין, וכשם ששם אין מכה
 98 בסכין אף כאן אינו מכה בשפוד, ונמצא שבאופן זה אין כלל חבטה
 99 מהשפוד אלא חום האש ולכך נדון משום מכה. הגמרא נשארת
 100 בספק בדין זה.

101 הגמרא דנה בענין סכין של עבודת כוכבים האסורה בהנאה: **אמר רב**
 102 **נחמן אמר רבה בר אבהו**, סכין של עבודת כוכבים, שמשתמשים
 103 בה לקרבנות עבודה זרה, והיא אסורה בהנאה, מותר לשחוט בה
 104 ואסור לחתוך בה פשר. וטעם הדבר, מותר לשחוט בה, משום
 105 שמקלקל הוא בשחיטה זו ואין זה חשוב כ'נהנה' מאיסור הנאה,
 106 שהרי בהנאה חיה שהו יותר מבהמה שחוטתה, שבחייה הרי היא ראויה
 107 לשלשה דברים, לגדל ולדות, למלאכה ולאכילה, ועבשיו שנשחטה
 108 אינה ראויה אלא לאכילה. ואסור לחתוך בה פשר, משום שמקלקל
 109 הוא, שלאחר שנשחטה עומדת לאכילה, וחייתו הבשר מתקנה לכך,
 110 והרי זה הנאה האסורה.

111 **אמר רבא**, פעמים שהשוחט אסור לשחוט בסכין של עבודה זרה,
 112 כגון בבהמה מסוכפת, שאם לא ישחטנה תמות, והרי הוא מתקן
 113 בשחיטה זו. ופעמים שמחתך בשר מותר להשתמש בה, כגון
 114 באטמי דקנימן לקורבנא – בנתחים טובים כגון ירך וכתף וחזה,
 115 העומדים לשלחם כדורון לאדם חשוב בשלמותם, ועל ידי חיתוכם
 116 מפסידם.
 117 מקשה הגמרא: איך מותר לחתוך הנתחים בסכין של עבודה זרה
 118 באופן שהוא מקלקל, ותיפוק ליה משום שמנונית דאיסורא – הלא
 119 לכאורה יש לאסור משום שומן הנבילות הבלוע בסכין זו, שהרי היא
 120 חוזרת ופולטת האיסור בבשר.

53 השחיטה מתחמם, ואימת קא תיימא, לבי זמרה שחיטה, אם כן
 54 התיא שעתא התיירא הנה – כבר הותרה הבהמה על ידי השחיטה,
 55 ואין בבליעתה איסור.
 56 הגמרא מביאה תקנה בהנהגת הטבח הנוגעת לסכין: אמר רב
 57 יהודה אמר רב, הפתח – השוחט את הבהמה ומנח את הבשר
 58 למוכרו, צריך שיהיה לו שלשה סבינין, אחת ששוחט בה, ולא
 59 יחתוך בה דבר אחר, שלא תיפגם ותתקלקל, לפי שיש לחוש שמא
 60 יבוא לשחוט בה בלא בדיקה ויכשל באיסור, ואחר שמתהך בה
 61 בשר, ואחד שמתהך בה חלבים למכור בשוק, ולא יחתוך הבשר
 62 באותה סכין שחתוך בה חלבים, לפי שהחלבים אסורים באכילה,
 63 ואם יחתוך אף את הבשר באותו סכין, תדבק שמנונית החלבים שעל
 64 הסכין בבשר.
 65 שואלת הגמרא: וליתקן ליה חדא – הרי אפשר שיהיה די בסכין
 66 אחת לחלבים ולבשר, וליחתוך בה בשר תחילה וחדא – ואחר כך
 67 ליחתוך בה חלבים, וכיון שאינו חותך בבשר אחר החלבים אין
 68 לחשוש לשמנונית איסור שתדבק בבשר. מיישבת הגמרא: גזירה
 69 שקמא מתוך טרדתו וחתוך חלבים ואחר כך בשר, ולכך גזרו
 70 שיחתוך החלבים בסכין אחר.
 71 שואלת הגמרא: השתא נמי מיתלף ליה – אף אחר שהצריכו שיהיו
 72 לו שני סכינים עדיין יש לחשוש שמא מתוך טרדתו יתחלפו לו
 73 הסכינים ויחתוך את הבשר בסכין שחתך בה את החלבים, ומה
 74 הועילו חכמים בתקנתם. מתרצת הגמרא: בין דאצרכיניהו תרי אית
 75 ליה היכרא – כיון שהצריכוהו לשני סכינים, הרי הוא עושה בהן
 76 סימן כדי שלא יחליפם.
 77 ואמר רב יהודה אמר רב, הפתח צריך שיהיו לו שני כלים של
 78 מים, אחד שמדיח בו בשר ואחד שמדיח בו חלבים, שאם ידחם
 79 בכלי אחד תדבק שמנונית החלבים בבשר, ותאסרו.
 80 מקשה הגמרא: נתיקן ליה חדא – היה אפשר שיהיה די בכלי אחד
 81 לבשר ולחלבים, ונדיח בו בשר תחילה וחדא – ואחר כך נדיח בו
 82 חלבים, וכיון שאינו מדיח במים בשר אחר החלבים, אין לחשוש
 83 לשמנונית איסור בבשר. מתרצת הגמרא: גזירה שקמא ידיח חלבים
 84 תחילה, ועל ידי שפשוף החלבים בידיים בתוך המים תפרוש מהם
 85 שמנונית, ואחר כך ידיח בשר באותם מים, ותדבק השמנונית על גבי
 86 הבשר.
 87 מקשה הגמרא: השתא נמי מיתלפי ליה – אף לאחר שהצריכוהו
 88 שני כלים, עדיין יש לחשוש שיתחלפו לו הכלים וידיח בשר בכלי של
 89 החלבים, ומה הועילו חכמים בתקנתם. מתרצת הגמרא: בין
 90 דאצרכיניהו תרי אית ליה היכרא – כיון שהצריכוהו שני כלים,
 91 הרי הוא עושה בהם סימן כדי שלא יחליפם.
 92 הלכה נוספת בענין הזהירות שלא יבלע הבשר מהחלבים: אמר
 93 רמימר משמיה דרב פפא, לא ליסחוף איניש בפלי עילוי בישרא
 94 – לא יניח אדם את הכסלים שחלב הכליות דבוק בהם, מעל בשר
 95 אחר, באופן שהחלב הדבוק בכסלים מונח כלפי מטה לצד הבשר
 96 שתחתיו, משום דדאיב תרביא ובלע בישרא – שהחלב מתחמם וזב
 97 על הבשר והבשר בולע ממנו.
 98 מקשה הגמרא: אי הכי שעל ידי שהחלב זב על הבשר בולע הבשר
 99 ממנו, כי תריצי נמי דאיב תרביא ובלע בישרא – אף כאשר הכסלים
 100 מונחים כדרכם על הדרף שמונחים עליו, באופן שהחלב למעלה, עדיין
 101 יש לחשוש שיוזב החלב ויבלע בבשר הכסלים עצמם. מתרצת
 102 הגמרא: קרמא מפסיק מתתאי – בין החלב לבשר הכסלים יש קרום
 103 עבה וחזק, המפסיק ומונע מן החלב הזב להבלע בבשר.
 104 מקשה הגמרא: אי הכי שהקרום מונע מהחלב שלא יבלע בבשר,

1 מתרצת הגמרא: מדובר כאן בסכין חדשה שלא חתכו בה מעולם
 2 ועדיין לא בלעה שום איסור.
 3 מקשה הגמרא: אם מדובר בחדשה, מדוע הסכין אסורה, הרי בין
 4 לרבי ישמעאל בין לרבי עקיבא שנחלקו בעבודה זרה עצמה אם
 5 נאסרת מיד כשייחדו אותה או רק לאחר שתיעבד, מכל מקום סכין
 6 זו רק משמשי עבודת כוכבים הן, ומשמשי עבודת כוכבים כולם
 7 מודים שאין אסורין בהנאה עד שיעבדו – שיעשו בהם שימוש
 8 לעבודת כוכבים.
 9 מתרצת הגמרא: ואינעית אימא, דפסק בה גזוזא – שאכן חתך
 10 בסכין זו חתיכות עצים לעבודת כוכבים, ובכך נאסרה, ומכל מקום
 11 חדשה היא לענין בליעת איסור, שאין בעצים שמנונית של איסור.
 12 ואינעית אימא, אכן מדובר בסכין ישנה, ומכל מקום אין לאסור
 13 מחמת בליעות האיסור שבה, משום שליבנה פאור – באש, והוכשרה
 14 בכך שנשרף כל האיסור שבתוכה.
 15 הגמרא מביאה מחלוקת לגבי שחיטה בסכין של גויים: אתמר,
 16 השוחט בסכין של עובדי כוכבים שבלוע בה שמנונית איסור, רב
 17 אמר, קולף את בית השחיטה ומסיר את שכבת הבשר שנוגעה בסכין,
 18 לפי שבלעה משמנונית הסכין ונאסרה. ורבה בר בר חנה אמר,
 19 מדיח את בית השחיטה במים, ודי בכך.
 20 הגמרא דנה בביאור מחלוקתם: לימא כהא קמיפלגי – האם נאמר
 21 שנחלקו בדבר זה, דמר רב רב חנה סבר, בית השחיטה צונן
 22 – אינו חם כל כך בכדי שיבלע משמנונית האיסור, ולכך אין צורך
 23 לקלף, ומר רב רב סבר, בית השחיטה רותח, ולכך בולע הוא
 24 משמנונית האיסור שבסכין, וצריך לקלף ולהסיר את שכבת הבשר
 25 שנבלע בה האיסור.
 26 דוחה הגמרא: לא, דכולי עלמא טוברים שפית השחיטה רותח
 27 הוא, ומאן דאמר שקולף, שפיר – מובנת הוראתו, שכיון שבלע בית
 28 השחיטה איסור מחמת החום, יש לקלף את מקום הבליעה, ומאן
 29 דאמר מדיח, טעמו, דאידי דטרידי סימני לאפוקי דם לא בלעי
 30 – שכיון שטרודים הסימנים בשעת השחיטה בהוצאת דם, אינם
 31 פנויים לבלוע מן האיסור, ולכך די בהדחה.
 32 אימא דאמרי לדחות בלשון אחרת, דכולי עלמא בית השחיטה
 33 צונן, ומאן דאמר שמדיח, שפיר, שכיון שהוא צונן לכך אינו בולע
 34 ודי בהדחה בלבד. ומאן דאמר קולף, טעמו שאנב דתקא דסיניא
 35 בלע – שכיון שהסכין משפוף בבשר בדוחק, נבלעת השמנונית בתוך
 36 הבשר אף שהוא צונן, ולכך צריך לקולפו.
 37 הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בענין הכשר סכין: סבין ששחט
 38 בה בהמה מריפה האסורה באכילה, פלוגי בה רב אחא ורבינא
 39 באופן הכשרתה, חד אמר, יש להגעילה בהמין – במים רותחים,
 40 שלדעתו בית השחיטה רותח, והסכין בלעה משמנונית הטריפה. וחד
 41 אמר, די להדיח אותה בצונן, שלדעתו בית השחיטה צונן ולא בלעה
 42 הסכין את האיסור לתוכה.
 43 פוסקת הגמרא: והלכתא, אפילו בצונן אפשר להכשירה. ואי איבא
 44 בליתא דפרסא למיכפריה – ואם יש חתיכת בגד ישנה ובלויה,
 45 שאפשר לקנח בה את הסכין, לא צריך אפילו הדחה, ודי שיקנח
 46 באותו בד.
 47 שואלת הגמרא: ולמאן דאמר שצריך להגעיל את הסכין ששחט בה
 48 טריפה בהמין מאי מעמא, משום דקא בלעה לשמנונית הטריפה
 49 שהיא איפורא, אם כן, דהתיירא נמי – אף סכין ששחט בה בהמה
 50 כשרה, מכל מקום הרי בלעה שמנונית מהבשר קודם גמר השחיטה
 51 האסורה משום אמר מן התי.
 52 משיבה הגמרא: אימת – מתי הסכין בלעה, לבי תיימא – כאשר בית